

at is de hoofd-
baarm ook is
inderen, vooral
een overheer-
alles de sfeer,
ame de leiding,
eder is uitge-
et karakter in-
t de bedoeling
tening van die
het zielebeeld
inden dus van
lenke b.v. aan
u" van Schar-
n meest spra-
n vele andere,
Suchtelen, het
gd" van A. M.
e e.d.

e met de nog
kan hierin een
te afschuiving
jkingen en in-
ers, die in hun
deloos en zelf-
daarvan zijn
n Van Hulzen
n, waarin alle
erde der kin-
s komt en de
ats van schol-
tevaarlijke wel

cies andersom
de beteekenis,
der opvoeding
e waarde, die
lerplicht heeft
nder de nieu-
de christelijke
natuurlijk ver-
verhalen, bij
Goch-Kaul-
mogelijk wel
u den laatsten

oort het boek,
ing van Ester
laarom is het
ijfster hier te

t slechts nood-
lichting te be-
preking zelve.

je jonge vrouw,
en jongen tot
aar man. Met
vrou, leidt
lijk. Ze praat
agen, die zich
woorden wer-
dat niet een
egenheid geeft
iel te storen.
heid van het
den-oplossend
e vertrouwen,
itruchten tus-

cht van zoo-
teerste punt
r tot „haar“
rde komt, het
is. Met groote
ulk een vorm
ok onmiddell-
rel bestaande
hadigd.

er van liefde
ien van den
gehoorzaam,
en natuurlijke
hiefhebben;
aft, een echte
ult en in de
weer warmte

ge leven wor-
het kinder-
verdere ont-
et maatschap-
s en in dat
k der jonge
zijn — „komt
de orde. En
die telkens
van de goede
uderlijk huis

st slot — als
in zijn bloes-
p der ouders
Met de ont-
aderhart, eit-

den inhoud
onzer lezers

duidelijk zijn. 't Geeft de duidelijke illustratie van de kracht eener goede opvoeding, van het geheim waarin die kracht bestaat.

De vorm is ietwat eigenaardig. Het geheel wordt verteld als gedachten-aaneenvoeging van de moeder, die, na het sterven van Jorgen op een Zondag, voortaan des Zondags in den geest zich met hem weer vereenigt en het gehele voorbije leven terugleeft (Vandaar ook de titel). Door deze constellatie komt iets wekelijks in het boek. Alles wat verteld wordt, is door weemoed overkleurd, omdat de vernietigende scheiding steeds tusschen de feiten en het heden staat. De verhoudingen worden daardoor alle ietwat geïdealiseerd en soms zelfs eenigszins sentimenteel van intoneering. Het boek heeft dan ook een zeer bijzondere, eigen stemming, waarin men eerst zich inleven moet, om haar op de juiste waarde te schatten. Geheel reëel wordt eigenlijk de indruk niet, maar de heerlijkheid, die als een waas over het verhaal ligt, neemt toch het onbevredigende daarvan grootendeels weg.

't Minst echter ten aanzien van het religieuze. Zeker, ook dat is vaak heel fijn. Men leze maar eens de passage van den strijd der moeder om het stervende kind los te kunnen laten. Maar in het vaag-occultistische, dat er onmiskenbaar in is, gaat toch verloren de scherpte van het wezen der religie, en blijft een gevoel van onwezenlijke mystiek achter.

Onze ruimte laat niet toe, dit met aanhalingen te bewijzen. Men moet trouwens het boek lezen, om het juist en duidelijk te gevoelen, want 't is meer nog de sfeer van het geheel, dan de bepaaldelijk aan te wijzen bewoording, die dezen indruk maakt.

Maar als men zich tot de rustige lectuur van dit verhaal zet heeft men tegelijk de gelegenheid, om het mooie ervan te genieten en de werkelijke kracht ervan te zien.

Want mooi is dit boek en het kan een rijke betekenis hebben ter verdieping van het inzicht in 't teere werk der opvoeding.

Hermann Löns, De Wulpen roepen.

In de Löns-serie, die we bij herhaling reeds noemden (uitg. van A. G. Schoonderboek, Laren) is weer een nieuw deel verschenen: „De Wulpen roepen“.

Op de eigenschappen van deze interessante beschrijvingen van het dierenleven wezen we te voren al en wat we telkens opmerkten, constateeren we ook nu weer: dit nieuwe deel heeft hetzelfde frische karakter als de vorige deelen. Zelfs is het in 't teekening van het vogelleven „in het broek en in de broekweiden“, van de bedrijvigheid „in de velden“ en „tusschen riet en biezen“ in bijzonder zin frisch en fleurig. We leeren het leven kennen van wulpen en piepers, van korhoen, raaf en kraanvogel, van kuikendieven, fuut en rietzangers, van hazen, buizerds en hamsters op een wijze, die even oriënteerd als interessant is, en de jagerservaringen en -waarneming tusschen de beschrijvingen door maken het boek tot een verhaal, dat men leest als een roman. De pentekeningen van Sj. Kuperus zijn uitstekend en geven het mooi uitgegeven boek een aanlokkelijk aspect. Door al 't gunstige eigenschappen van vorm en inhoud (waarbij we enkele ietwat ruwe uitdrukkingen moeten uitzonderen) is dit boek uitnemende lectuur voor onze jongeren. Het zal hen boeien en tegelijk kunnen ze er veel uit leeren.

't Mag zeker wel als een bijzonderheid worden aangegevend, dat bij den voortgang van deze serie het gehalte der afzonderlijke deelen zeker niet minder wordt, eerder zelfs, door meerdere concentratie op het dierenleven zelf, nóg beter.

C. T.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Drie kwesties in China.

II.

Het opiumvraagstuk en de antichristelijke beweging grijpen diep in in het zendingswerk in China; zal de ophloeiende kerk innerlijk bederven en uiterlijk worden niteengerukt? En alsof dit nog niet genoeg ware, komt de veranderde positie der school de moeilijkheden voor de zending nog vermeerderen.

Deze schoolkwestie staat in nauw verband met de antichristelijke beweging, maar ook zonder deze beweging zou zij aan de orde zijn gekomen, en vraagt daarom onze opzettelijke belangstelling.

Kleine oorzaken hebben dikwijls groote gevolgen. In den zomer van 1924 werd op het Shanghai-College een leerling verwijderd; deze richtte toen met eenige gelijkgezinde kameraden een antichristelijke vereeniging op. En dit stekje was in korten tijd een groote boom geworden.

Naast deze jonge menschen traden toen spoedig mannen op, waaronder ook vele Christen-Chinezen, die ook hun bezwaren tegen de zendingsscholen openbaarden. Het is allerwege de overtuiging geworden: er moet en zal verandering komen!

Deze laatste beweging, n.l. onder de ernstig gezinde menschen, heeft verschillende oorzaken.

Allereerst, er gaan op de zendingsscholen onge-

veer ½ miljoen kinderen, terwijl er op de staats-scholen niet zooveel meer gaan. Er is dan ook geen land ter wereld, waar zulk een groot deel van de toekomstige burgers door vreemde menschen worden onderwezen. Reeds dit feit moet den Chinezen onaangenaam aandoen. Want het nationaliteitsgevoel is in China sterk ontwaakt, evenzeer als overal in het Oosten. Daarbij hebben de Westersche machten in den wereldoorlog hun invloed verbeurd, en is hun positie verzwakt. En hun gedragingen zijn niet zoo geweest, dat zij er recht op kunnen laten gelden geliefd en vertrouwd te worden door de Chinezen.

Daarbij komt, dat de zendingsscholen zeer on-tactisch handelen; de Engelschen en Amerikanen zien met minachting op de Chinese cultuur neer, en begeeren met voorbijgang van de Chinese beschaving de Westersche ontwikkeling te brengen. De onderwijzers kennen in groote meerderheid de Chinese taal niet, evenmin trouwens als de zendingen. Er zijn scholen voor het middelbaar onderwijs, waarop de Chinese kinderen de Europeesche en Amerikaansche geschiedenis leeren, voordat ze de historie van hun eigen vaderland hebben leeren kennen. Geen wonder, dat zij den indruk wekken van de Chinezen buitenlanders te willen maken, en den schijn op zich laden handlangers te zijn van hen, die in China een Engelsche of Amerikaansche onderneming zien. Tevens is het een doorn in het oog van de vaderlandsche Chinezen, dat de vreemdelingen maar scholen mogen oprichten krachtens politieke handelsverdragen, terwijl de regering niets over de inrichting te zeggen heeft.

Dit alles doet reeds verstaan, dat er van de zijde der Chinezen een sterke reactie is opgekomen, en dat ook de antichristelijke beweging er zich op geworpen heeft; want op deze scholen wordt natuurlijk een krachtige propaganda gedreven ten gunste van het Christendom.

Doch ook de Christen-Chinezen zelf kunnen dezen toestand niet langer dulden. Zij voelen als Chinezen het als een vernedering. Daarom zien zij wel de groote betekenis en rijken zegen, die deze scholen hebben gehad en nog hebben. Maar hun nationaliteitsgevoel komt tegen de inrichting op, waardoor aan het Chinese volkskarakter en de Chinese cultuur in elk opzicht wordt tekort gedaan. Opmerkelijk is dan ook, dat op de twee Conferenties over de schoolkwestie, gehouden in Shanghai October 1924 en Januari 1925, daarna gevolgd door een Conferentie in New-York April van dit jaar, niet één van de christelijke schoolmannen uit China zijn stem heeft verheven tegen de beweging, die de scholen wil veranderen, en niemand de tegenwoordige zendingsschoolpraktijken in bescherming heeft genomen. De Chinezen, Heidenen en Christenen, staan dan ook schouder aan schouder, om aan dezen voor hen zoo vernederenden toestand een einde te maken, en den imperialistischen geest der zendingsscholen volkomen te breken.

Temeer wordt daaraan behoefte gevoeld, omdat, terwijl China in politiek opzicht volkomen machteloos is en uit elkander gescheurd wordt, de Chinese school nog de groote saambindende macht is gebleven. Of de legeraanvoerders ook al elkander bestrijden en het lijden van het volk vermeederen, de scholen van China vormen altijd een eenheidsfront, en zijn ook de bijna eenige ruggraat eener machteloze diplomatie. Daarom hebben de leiders der nationale beweging in de school het middel gezien, om een gezonden vaderlandschen geest en een algemeen aanvaarde opinie te kweken. Om dit doel te bereiken achten zij het noodig de scholen geheel in hun handen te krijgen, om ze dienstbaar te maken aan het nastreven van de nationale idealen.

Hierbij komt nu ook nog wat men genoemd heeft de renaissance beweging. Deze keert zich met kracht tegen het blindelings navolgen van wat vreemd is. Zij schat de geestelijke erfenis van het Chinese verleden éven hoog als al de nieuwigheden, die Europeanen en Amerikanen trachten binnen te brengen. Haar doel en streven is dan ook, om den Chineeschen geest te verheffen, en de nationale goederen te zuiveren en tot hogere volkomenheid op te voeren. Het spreekt vanzelf, dat de zendingsscholen daaraan niet kunnen worden dienstbaar gesteld.

Als wij dit alles overwegen, verwondert het ons niet, dat deze beweging onder het volk is opgekomen en beslag op de harten heeft gelegd, en men zich algemeen gaat keeren tegen de zendingsscholen in hun tegenwoordige gedaante.

Dat de overheid ook gaat ingrijpen, was lang te voorzien. En wat zal er dan van de zendingsscholen terecht komen?

Tot dusver was het gewoonte, dat aan de Chinese hogere scholen iedereen werd toegelaten, die de noodige kennis bezat, en dan werd niet gevraagd, hoe men aan die kennis was gekomen. Maar nu worden ingrijpende maatregelen genomen, zoodat slechts zij als leerlingen worden opgenomen, die aan een door den staat erkende school hun opleiding genoten; en de staat zal slechts zulke scholen erkennen, die geen verplicht godsdienstonderwijs hebben en hun leerlingen vrij laten in het bezoeken van godsdienst oefeningen.

Tevens zal heel het schoolwezen worden gereorganiseerd. En dan zal het de vraag zijn, in hoeverre en onder welke voorwaarden de zendingsscholen in het komende schoolstelsel zullen worden opgenomen, en of zij dan nog gelegenheid zullen hebben de boodschap des heils te brengen.

Met deze toekomst voor oogen werd dan ook op de bovengenoemde conferenties stilzwijgend aangenomen, dat in elk geval de lagere scholen zullen bezwijken, en alle kracht moet worden aangewend om de hogere scholen nog te behouden. Het is droevig, maar heeft de imperialistische geest der Angel-Saksen niet groote schuld aan dezen toestand?

Maar nog is het eind der ellende niet. Uit Engeland en Amerika kwam de tijding, dat de zending die hogere scholen niet langer financieel kan bekostigen. Wie had zoo iets ooit kunnen vermoeden? Drie universiteiten verkeerden reeds in groote financiële moeilijkheden, en geld komt er niet in. Het schijnt, dat men in Engeland en Amerika genoeg te doen heeft en voor de scholen niet meer zoo veel opbrengen kan en wil. China zal zelf bij moeten springen. Van den staat wordt subsidie verwacht. Maar dan komen ook de staats-eischen, en die zullen niet malsch zijn! In de naaste toekomst zullen dus de gewone scholen der zending wellicht verdwijnen en de hogere scholen naar het staatsstelsel worden ingericht. Wel droevig!

Wat zal de zending doen?

De bekende dr. Speer raadt aan het voorbeeld van de zending in Japan te volgen, waar men een dergelijke crisis doorgemaakt heeft en het hoofd ervoor gehouden. Men weigerde eenvoudig zich naar het staatsstelsel te voegen, en op die voorwaarde gunstige condities te verkrijgen; en het einde was, dat de staat toch deze voorrechten gaf met erkenning van het besliste christelijke karakter der scholen.

En van andere zijde wordt er sterk op aangedrongen, dat de zendingsscholen toch vooral het christelijk element met alle kracht naar voren zullen schuiven, opdat zij geen concurrerende macht met de staatscholen zullen zijn; laten zij hun eigen karakter toch openbaren.

Beide raadgevingen zijn goed, maar het feit blijft, dat de scholen toch geheel anders zullen moeten worden ingericht; het Engelsch zal moeten wijken voor het Chineesch; het onderwijs zal moeten worden gegeven door Chinese krachten, al zal bij wijze van overgang van vreemde hulp gebruik mogen worden gemaakt. En het streven zal moeten zijn de Chinese kinderen op te voeden tot goede Chinese burgers. Wellicht, dat God dan aan de zendingsscholen in China nog een schoone toekomst geven wil.

J. D. WIELENGA.

PERS-SCHOUW.

Synodale rapporten.

Onder dit opschrift schrijft Ds Lindeboom in „Noord-Hollandsch Kerkblad“:

In de „Zeeuwsche Kerkbode“ wijst Ds Hey er op, dat overeenkomstig de besluiten der Synode van Utrecht, reeds enkele rapporten moesten verschenen zijn.

Deputaten, benoemd voor den uitbouw der belijdenis, werden verzocht „het ontwerp van de nadere formulering van drie artikelen der geloofsbelijdenis, zoo mogelijk één jaar vóór de komende Synode te zenden aan de kerken in binnen- en buitenland, die op denzelfden grondslag als onze kerken staan“, — terwijl aan de deputaten voor de liturgie-vraagstukken werd opgedragen „hun concepten minstens één jaar vóór de volgende Synode aan de kerken toe te zenden“.

De eerstgenoemden kunnen er zich op beroepen, dat de Synode hun niet bepaald opgedragen, maar verzocht heeft, het resultaat van hun arbeid ter kennis van de kerken te brengen „zoo mogelijk“ één jaar vóór de komende Synode.

De liturgie-deputaten echter ontvingen geen verzoek maar een opdracht. De tijdruimte, hun gesteld, werd niet door een „zoo mogelijk“ eenigszins rekbaar gemaakt. Integendeel, zij moesten zorgen, dat minstens één jaar vóór de volgende Synode de concept-formulieren in 't bezit der kerken zouden zijn.

Laatstgenoemde deputaten zijn dus beslist over tijd. Want slechts elf maanden scheiden ons van de Synode van Assen.

Evenmin als Ds Hey, willen we hun daarvan een verwijt maken. Als twaalf mannen, die in verschillende oorden des lands wonen, samen een opdracht moeten vervullen, brengt dit eigenaardige moeilijkheden mee. Hoeveel tijd gaat er vaak niet verloren, eer men een dag gevonden heeft, waarop allen kunnen vergaderen! En de te verrichten arbeid was van dien omvang, dat daarvoor stellig vele dagen nodig zijn.

Ook vergeet men niet, dat de Synode zelve wel eens oorzaak is, indien de kerken door de benoemde deputaten teleurgesteld worden. Immers, in den regel beperkt zij zich bij hare benoemingen tot een kleinen kring van mannen, die haar van voorlichting en advies moeten dienen. 't Zijn bijna altoos dezelfde. En dat niet alleen. Maar ook vraagt zij van meerderen hunner te veel. De Synode van Utrecht — zie de Acta, Art. 202 — droeg aan sommigen twee,